

Aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

S.T.M. Hermans

Postbus 20350

2500 EJ Den Haag.

6 oktober 2026

Betreft: Onderzoekresultaten voedselomgeving | verzoek tot voedselwet

Geachte minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

De nieuwe 'Voedseldrukmonitor' van Amsterdam UMC heeft voor het eerst de voedselomgeving van tien gemeenten in kaart gebracht. Alle gemeenten scoren ongezond: de voedselomgeving is 'verzadigd' met ongezonde verkooppunten. In tien jaar tijd is 77 % van de buurten in de onderzochte steden nog ongezonder geworden. Ook ligt in deze steden 93,6 % van de middelbare en mbo-scholen in een omgeving waar veel ongezond voedsel wordt aangeboden. Deze resultaten onderstrepen de urgentie om de voedselomgeving gezonder te maken en gemeenten de juridische instrumenten te geven om de voedselomgeving te reguleren en nieuwe ongezonde aanbieders te weren in buurten waar het aanbod overwegend ongezond is.

De nieuw ontwikkelde Voedseldrukmonitor¹ maakt het mogelijk om de 'voedseldruk' van een gebied in kaart te brengen: de mate waarin inwoners worden blootgesteld aan een gezond en ongezond voedselaanbod vanuit voedselverkooppunten. Daarbij wordt rekening gehouden met het type verkooppunt, het aantal verkooppunten en de afstand tot deze verkooppunten. In de gemeenten Almere, Amsterdam, Breda, Den Haag, 's-Hertogenbosch, Groningen, Leiden, Rotterdam, Utrecht en Tilburg is de voedselomgeving onderzocht. In de bijlage vindt u de resultaten.

De resultaten zijn zorgwekkend.

Uit de Voedseldrukmonitor van de tien onderzochte gemeenten blijkt:

- Geen enkele gemeente heeft een positieve (gezonde) score.
- De voedselomgeving was in 2014 al ongezond. In 2024 had 77 % van de buurten een lagere (ongezondere) voedseldrukscore dan in 2014.
- De meeste voedselverkooppunten (96 %) hebben een overwegend ongezond aanbod dat niet bijdraagt aan een gezonde leefstijl.
- 93,6 % van de middelbare en mbo-scholen bevindt zich in een omgeving met overwegend veel ongezonde verkooppunten.

---

¹ [De Voedseldrukmonitor](#): Een instrument om de (on)gezonde voedselomgeving in kaart te brengen voor beleidsdoeleinden. (ter Bogt M., Waterlander W., Wagtendonk A., van de Kasstele J., van Waarde V., de Ruijter A., Dijkstra C.) Amsterdam UMC (2026).

Ongezonder voedsel is de norm

Jongeren groeien op in een omgeving waarin ongezond voedsel de norm is. Dit staat op gespannen voet met de ambitie van uw kabinet om te werken aan ‘de gezondste generatie ooit’, een streven dat de Koning op Prinsjesdag benadrukte in de Troonrede. In de *City Deal Gezonde en duurzame voedselomgeving* werken gemeenten - samen met JOGG en het Voedingscentrum - aan een verbetering van de voedselomgeving, met name rondom scholen. Zonder een stevige wettelijke basis blijven deze inspanningen echter onvoldoende om de voedselomgeving structureel te verbeteren.

Tijdens de vorige regeerperiode, op 16 april 2025², heeft de staatssecretaris van uw ministerie een nieuwe, brede voedselwet aan de Tweede Kamer toegezegd. We waarderen ook uw toezegging in het leefstijlpreventiedebat van 23 april jl. om in 2027 een voedselwet naar de Tweede Kamer te sturen. Deze toezeggingen helpen ons op weg naar een gezondere voedselomgeving. In aanvulling op uw toezegging vragen wij u gemeenten de juridische instrumenten te geven om de voedselomgeving te reguleren om ongezonde aanbieders te weren in gebieden waar het aanbod al overwegend ongezond is. Alleen zo kunnen gemeenten sturen op een gezonde leefomgeving, voldoen aan onze wettelijke taak en inwoners in staat stellen gezondere keuzes te maken.

De gevolgen zijn groot

Een ongezonde voedselomgeving stimuleert ongezond eetgedrag, doordat ongezonde voedingsmiddelen vaak meer beschikbaar, zichtbaarder en aantrekkelijker zijn, waardoor mensen vaker automatisch ongezonde keuzes maken.³ De gevolgen zijn groot:

- De helft van alle volwassenen heeft overgewicht en - als er niets verandert - loopt dat naar verwachting op tot 64%⁴ in 2040.
- 1 op de 8 kinderen heeft overgewicht.⁵ In Amsterdam, Den Haag en Utrecht is dat één op de vijf, in Almere heeft bijna één op de vier van de tienjarigen (ernstig) overgewicht.
- Overgewicht verhoogt het risico op diabetes type 2, hart- en vaatziekten en tal van andere gezondheidsproblemen.
- Naast het persoonlijke leed, leiden overgewicht en obesitas ook tot afname van arbeidsproductiviteit. Een medewerker met overgewicht verliest gemiddeld 4,6 dagen per jaar door verminderde productiviteit, hetgeen een werkgever €2.788 per medewerker per jaar kost.⁶
- Overgewicht en de daarmee samenhangende aandoeningen hebben aanzienlijke economische gevolgen en verlagen het bruto binnenlands product in OESO-landen gemiddeld met 3,3%.⁷

Geef gemeenten juridische ruimte

De Voedseldrukmonitor maakt zichtbaar dat de voedselomgeving ongezond is. De volgende stap is dat gemeenten ook kunnen handelen op plekken waar het ongezonde aanbod al groot is, bijvoorbeeld rond scholen en in buurten waar gezondheidsachterstanden zich opstapelen.

---

² [Preventief gezondheidsbeleid | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)

³ [Invloed fysieke omgeving op eetgedrag | Voedingscentrum](#)

⁴ RIVM: Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2024

⁵ [Overgewicht | Jongeren | Volksgezondheid en Zorg](#)

⁶ Investeren in gezonde lunches op de werkvloer loont – Gibbs Analytics Consulting – 2025

⁷ OECD, *The Heavy Burden of Obesity: The Economics of Prevention*, Parijs: OECD Publishing, 2019

Gemeenten moeten daarom de mogelijkheid hebben om nieuwe aanbieders van overwegend ongezond voedsel te kunnen weren. Op dit moment ontbreekt daarvoor een voldoende duidelijke juridische grondslag. Het huidige omgevingsrecht biedt nog onvoldoende zekerheid over de vraag of gezondheid als zelfstandig argument kan worden gebruikt om nieuwe ongezonde voedselaanbieders te beperken of te weigeren.

Daarom vragen wij u om in de aangekondigde Voedselwet expliciet te regelen dat gemeenten, op basis van gezondheid én met passende juridische waarborgen, lokaal regels kunnen stellen aan nieuwe voedselaanbieders in gebieden waar het ongezonde aanbod al overheerst. Dat vraagt om een heldere wettelijke grondslag en duidelijke bevoegdheden voor gemeenten, zodat gezondheid daadwerkelijk kan worden meegewogen bij ruimtelijke besluitvorming en vergunningverlening.

Hoog tijd voor een effectieve aanpak

De mogelijkheid voor gemeenten om lokaal regels te stellen aan nieuwe voedselaanbieders in gebieden waar het ongezonde voedselaanbod al overheerst, is een belangrijke stap. Tegelijkertijd is het van belang dat deze maatregel onderdeel is van een bredere aanpak. Overgewicht is immers een complex vraagstuk dat vraagt om een effectieve aanpak en een samenhangend pakket aan maatregelen.

De voedselomgeving en het risico op overgewicht worden bovendien beïnvloed door landelijke factoren, zoals marketing, prijzen en het productaanbod. Daarom vragen wij het kabinet om, naast deze maatregel, door te gaan met het ontwikkelen en uitvoeren van een breder pakket aan maatregelen.

Tot slot: kies voor gezondheid

De aangekondigde Voedselwet biedt een kans om gemeenten eindelijk het handelingsperspectief te geven dat nu ontbreekt. Als in een buurt bijna overal ongezond voedsel wordt aangeboden, terwijl gezonde en betaalbare alternatieven beperkt zijn, is keuzevrijheid in de praktijk niet vanzelfsprekend. Met gerichte maatregelen kunnen we de toenemende gezondheidsverschillen terugdringen.

Wij rekenen op uw steun om samen te werken aan een gezonder Nederland.

Hoogachtend,

Wethouder Evert Jan Slootweg, gemeente Almere

Zorg en bestaanszekerheid

Wethouder Alexander Scholtes, gemeente Amsterdam

Stedelijke ontwikkeling, bouwstimulering en Gezondheid

Wethouder David de Vries, gemeente Arnhem

Publieke Gezondheid

Wethouder Eva van Esch, gemeente Arnhem

(Stads)landbouw en Voedsel

Wethouder Anja den Braber, gemeente Breda

Gezondheid, Jeugd, Armoede en Openbare Ruimte

Wethouder Janette Bosma, gemeente Groningen

Voedsel, landbouw en natuur

Wethouder Manouska Molema, gemeente Groningen

Gezondheid en zorg

Wethouder Diana van Loenen, gemeente Haarlem

Zorg, welzijn en volksgezondheid

Wethouder Wies Korver, gemeente 's-Hertogenbosch

Gezondheid, Water & Groen, Inclusie, Circulariteit

Wethouder Wietske Veltman, gemeente Leiden

Economie, Kennis, Sport en Gezondheid

Wethouder René Segers-Hoogendoorn, gemeente Rotterdam

Zorg, welzijn en sociale basis

Wethouder Afke Groen, gemeente Utrecht

Volksgezondheid en sport

Wethouder Jozanne van der Velden, Gemeente Venlo

Jeugd, Onderwijs en Kennisinfrastuctuur, Zorg en welzijn

Wethouder Jan Daenen, gemeente Wageningen

Voedseltransitie

Gedeputeerde Robert Tieman, Provincie Zuid-Holland

Gezond en Welzijn

Marjon Bachra, JOGG

Directeur-bestuurder